

Andrzej Dombrowski

**OBSERWACJA TOKUJĄCEGO KURHANNIKA *BUTEO RUFINUS*
NA NIZINIE POŁUDNIOWOPODLASKIEJ**

Dnia 9 VII 2013 na skraju doliny Liwca, koło wsi Błazeje (gmina Zbuczyn, powiat siedlecki, województwo mazowieckie) obserwowałem widowiskowe loty godowe kurhannika *Buteo rufinus* z towarzyszącym mysołowem *Buteo buteo* (Akceptacja KF PTZool.). Obserwacja trwała ponad 40 minut, w samo południe, w ostrym słońcu i wysokiej temperaturze (+27°C). Tokujący kurhannik był dorosłym przedstawicielem odmiany rdzawej z typowymi dla tej odmiany barwnej cechami dobrze widocznymi od spodu (ciemny pas na tylnej krawędzi skrzydła, śnieżnobiałe pola na środkowej

części lotek, jednolicie jasnordzawobrzązowy ogon) oraz od góry: rdzawe pokrywy skrzydłowe kontrastujące z czarnymi lotkami, promieniste rozjaśnienia u nasady lotek I-rzędu. W sylwetce charakterystyczna była wysunięta do przodu dość masywna głowa i długie skrzydła. Również lot był dość znamieny – ptak zaledwie kilka razy wolno uderzył skrzydłami, podczas gdy towarzyszący mu myszołów poruszał skrzydłami zdecydowanie częściej i szybciej. Różnica wielkości obu ptaków była znaczna i wyraźnie większa, niż różnice pomiędzy samcem a samicą myszołowa. Oba ptaki prawie cały czas latały obok siebie: krążyły, po czym zapadały w dół i ponownie w górę, jakby tworzyły parę. Nie odnotowano żadnych zachowań agresywnych pomiędzy tokującymi ptakami a symulacja ataku w wykonaniu myszołowa okazała się zachętą do kontynuacji wspólnych lotów. Ptaki były obserwowane z minimalnej odległości około 50 m (początkowo tokowały nad obserwatorem), wznosiły się na około 150-200 m i cały czas krzycząc ponownie spadały na wysokość około 40-50 m. Do tokujących ptaków dołączyły 2 trzmielojady i 4 ptaki zgodnie krążyły, po czym myszołowy zostały same i ponownie tokowały w słońcu. Na widok 2 krzyczących i zbliżających się lokalnych kruków, myszołowy oddaliły się na około 500 m i po kilkunastu minutach powróciły, ponownie tokując w locie. Należy podkreślić nie tylko różnice wielkości obu ptaków ale również to, że głos kurhannika był wyraźnie donośniejszy, bardziej ochrypli i niższy („grubszy”) niż zdecydowanie wyższe w tonie, „piskliwe” głosy myszołowa.

W czasie kolejnej kontroli 12 lipca wykryto w tym miejscu piszczącego, dobrze lotnego młodego myszołowa, jednak nie udało się zauważyć szczegółów upierzenia. W pobliżu przebywał dorosły myszołów, a w odległości około 2 km dość krótko obserwowano przypuszczalnie tego samego osobnika kurhannika. W odległości 1 km obserwowano drugą parę myszołowów z dwoma lotnymi młodymi.

Powyższa obserwacja skłania do uważnych obserwacji tego gatunku w okresie lęgowym w naszym kraju, ze względu na możliwość jego gniazdowania. Ten południowy gatunek wykazuje obecnie silną ekspansję w kierunku północnym, a przypadki hybrydyzacji obu gatunków odnotowano w kilku krajach (Mrlik i Landsfeld 2002, Daróczy i Zeitz 2008, Stajszyk 2011). Gniazdowanie kurhannika w Polsce jest przypuszczalnie tylko kwestią czasu.

Adres autora:

Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, ul. Świerkowa 18, 08-110 Siedlce; e-mail: adomb@wp.pl

Literatura

- Daróczy, J. S., Zeitz, R. 2008. *The expansion of Long-legged Buzzard (Buteo rufinus) in Romania*. Ornis Hung. 15-16: 83-83.
- Mrlik V., Landsfeld B. 2002. *The occurrence of Long-legged Buzzard (Buteo rufinus) in parts of Central Europe during 1980-1998 and possible factors for its recent expansion*. Egretta 45: 104-114.

Stajszczyk M. 2013. *Kurhannik*. Ptaki Polski 1: 4-8.

**OBSERVATION OF A DISPLAYING LONG-LEGGED BUZZARD
NEAR SIEDLCE (SOUTH-PODLASIAN LOWLAND)**

Summary

On 9 July 2013, a displaying Long-legged Buzzard *Buteo rufinus* was observed near the village of Błażeje (Eastern Poland). It was accompanied by a much smaller Common Buzzard *Buteo buteo*. The displaying Long-legged Buzzard was an adult of the rusty morph. During the next census, on 12 July, a juvenile calling buzzard was observed in flight, but it was not possible to identify the details of its plumage. An adult buzzard was near, and about 2 km away presumably the same individual of the Long-legged Buzzard was seen for a while.

Key words: long-legged buzzard *Buteo rufinus*, breeding season, expansion.